

HIZKUNTZA ESKUBIDE URRAKETAK

Udaltzainek zergatik ez digute euskaraz egiten?

Ez da gauza berria udaltzainek euskaldunen hizkuntza eskubideak ez errespetatzea. Dena den, azken hilabeteotan, eta batik bat udalerrri euskaldunetan, herritarrek haserrea erakutsi dute ordezkapenak egiten ari diren langileek euskara ez jakiteaz gain, jarrera oldarkorra erakutsi dutelako. Zer ari da gertatzen? Galderari erantzuteko udalen eskumenaz, Euskararen Legeaz, Polizia Legeaz eta polizia ereduaz aritu gara.

 ONINTZA IRURETA AZKUNE LEIOAKO UDALA

Orain dela ez asko CCOO sindikatuak helegitea jarri dio Eusko Jaurlaritzari, behin-behineko udaltzainen lan poltsa bateratuaren hautaketa irizpideetan euskararen B2 mailaren ezagutza exijitu delako. Neurri batean harriztekoa da sindikatuak helegitea jarri izana, aurrez antzeko beste bi deialdi eginak zirelako eta CCOOk ez zuen auzitegiatar jo, ezta beste inork ere. Azken hiru deialdietan B2 maila eskatu diete udaltzain izan nahi duten guztiei, eta hala ere, udalerriek ez dute lortzen haien eskaria asetzea; lan poltsa hustu egiten da urteko sasoi batzuetan eta ondorioz udaltzain faltan gelditzen dira eta hartzen dituztenek beti ez dute udalerrriak eskatutako hizkuntza eskakizuna betetzen. Adibide bat jartzearen, udan kostako herriek udaltzain gehiago eskatzen dituzte eta ez dituzte beti lortzen euskaraz aritzeko gai diren langileak. Beste modu batez esanda, B2 hizkuntza eskakizuna duten udaltzainen eskaria handiagoa da eskaintza baino.

Bestalde, ELAko Ekaitz Oiangurenekin eta LABeko Jon Ander Altuberekin solastu dugu CCOOren helegiteaz, eta ez bata eta ez besteak ez dute partekatzen CCOOren erabakia. Udalak ez daude lan poltsa horretara jotzera derrigortuta. Udal bakoitzak bere lan poltsa edukitze-ko eskumena du.

Oiangurenek eta Altubek ez dute uste CCOOren helegiteak ibilbide luzea izango duenik. Dena den, ez dute indar gehiegirik jarri nahi sindikatuaren jarreran, azpimarratu nahi duten ideia zera da: herritarren hizkuntza eskubideak ez dira bermatzen, euskaraz jakingo duten langile publikoak ez direlako bermatzen eta batzuek eta besteek –izan sindikatu, auzitegi edo erabaki politiko– zirrikituak baliatzen dituzte euskararen normalizazioan atzerapausoak emateko.

NOLA EZ UTZI IHESBIDERIK

Afera politiko dela azpimarratu dute bi sindikatuetakordezkariek. Baieztapen horretatik harago, zergatik ez daude bermatuta udaltzain euskaldunak EAEko udalerrietan? Legeak zein zirrikitu uzten ditu eta nola itxi daitezke ihesbideok?

Solaskideek azaldu digute panorama legala, lege soil batetik harago amaraun ez hain sinplea deskribatu digute.

Batetik, udaltzainak ezereen gainera udal langileak dira eta udalek dute haien gainera eskumena. Udalak lanpostu bakoitzak zein eskakizun izango duen zehaztu dezake, hizkuntza barne. Udalak esango du halako udaltzain postutarako B2 behar den, edo C1, edo batere ez. Tokiko erakunde publikoak eskumena

duela esan dugu, baina bi sindikalistek argitu digute Euskararen Legeak baldintzatzen dituela udaletako lanpostuen hizkuntza eskakizunak. Proporzio kalkulatu bat egiten da eta udalerriko euskaldun kopuruaren arabera kalkulatzen da hizkuntza eskakizuna izan behar duen lanpostu kopurua, udaltzainak barne. Alegia, udalerraren egoera soziolinguistikoaren arabera dago diran lanpostuetako hizkuntza eskakizunak. Beste modu batez esanda, euskara ezagutza urriko udalerrri batean udaltzain guztiei B2 eskakizuna ezartzea legea urratzea litzateke, eta alderantziz, udalerriko euskara ezagutzaren proporzioa errespetatu ez eta udaltzain euskaldunak ez izatea ere bai. Oiangurenen eta Altuberen ustez, Euskararen Legeak ez luke halako baldintzarik ezarri behar, eta udaltzain guztiek gutxienez B2 hizkuntza eskakizuna izan beharko lukete. "Bestela, –dio Oiangurenek–, herri txiki euskaldunetan hizkuntza eskubideak errespetatzeaz hitz egiten da eta onartzen da Bilbon edo Gasteizen udaltzainarekin gaztelaniaz egin beharko dugula".

Hizkuntzaren hariari tiraka gogoeta sakonagoa egin dute bi sindikalistek. Udaltzaingoaren ereduaz eztabaidatze-ko beharra plazaratu dute. Bai ELAk eta bai LABek gertuko den, herria ezagu-

Uema-ren eskakizuna: C1

Udalerrri euskaldunetara heltzen diren udaltzain berri askok B2 maila dutela dio Uemak eta perfil horrek herritarrekin euskaraz aritzeko gaitasuna ez duela bermatzen uste du. Udalerrri Euskaldunen Mankomunitateak dio, batzuetan euskara ulertzeko gaitasunik ere ez dutela izaten eta gaineratu du euskararen aurkako jarrera dutenak ere heldu direla udalerrri euskaldunetara. Iraitz Lazkano Uemako lehendakariak egoera horren ondorioa zehaztu du: "Euskaldunak beti izango gara bigarren mailako herritarrak". Uemaren eskaria da herritarrekin harremana duten udalerrri euskaldunetako langile guztiak C1 maila izatea, baita udaltzainek ere.

tuko duen eta herritarren zerbitzura egongo den udaltzain ereduaren alde egin nahi dute. Behin-behineko lanpostuetarako deialdiak jarri dituzte adibide: Balmasedako herritarra Tolosako udaltzain izan daiteke, herria ezagutu ere egin gabe. Euskara, bultzatu nahi duten ereduaren ardatzetako bat da: "Eredu komunitarioa bultzatu nahi badugu oso txarto hasi gara herritarraren eta udaltzainaren artean euskara ezin bada erabili", dio Altubek. Oiangurenek udalen eskumenean egin nahi izan du azpimarra: "Gure udaltzaingoetan euskararen ezagutza bermatu nahi badugu, udalek badaukate erreminta; behin

behinekotasuna bukatu, EPE bateratuak alde batera utzi eta euskararen ezagutza bermatuko duten oposaketa propioak egin ditzatela".

Udalen eskumena eta Euskararen Legea aipatu ditugu. Oiangurenek eta Altubek Polizia Legea ere hizpide izan dute. Lege horrek barnebiltzen ditu ertzainak eta udaltzainak. Hala, ez du jasotzen inolako euskara eskakizunik. Legeak dio, esate baterako, udaltzaina izateko batxilergoa edukitzea derrigorra dela, baita 38 urte baino gehiago ezin direla izan ere. Beharkizun horietan, lege orokorrak, B2 hizkuntza eskakizuna zerrendatzea eskatzen dute bi sindikatuek eta

hortik aurrera udal bakoitzak azter dezala goragoko eskakizunik behar duen.

Blindaje legalik ez dagoen neurrian, artikulua hasieran esan dugun moduan, sindikatu batek, auzitegiek edo erabaki politikoek zirrikituak aurkituko dituzte udaltzainek orain baino hizkuntza eskakizun murriztagoak izan ditzaten, eta ondorioz, herritarren hizkuntza eskubideak zintzilik geratuko dira.

Gure bi solaskideek ez dute uste CCOOren helegiteak aurrera egingo duenik, baina batek daki, botere juridikoak oldarraldian dira azkenaldian eta euskararen normalizazioan aurrera bezala atzera egin dezakegu. ●

Elorrioko udala

Euskara

gehiago, gehiagogaz, gehiagotan